

№40 (2455)
23 қыркүйек 2026 жыл
сәрсенбі

zhanalyk_zharshysy@mail.ru

ЖАНАЛЫҚ

ЖАРШЫСЫ

Газет 1990 жылдың
1 қаңтарынан бастап шыға бастады

Әйтеке би ауданының қоғамдық-саяси газеті

Құрметті оқырман! Газеттің электрондық нұсқасы жұмыс жасайтынын хабарлаймыз! <https://zhanalyq-zharshysy.kz>

Аудан әкімі тұрғындарды жеке мәселелері бойынша қабылдады

Әйтеке би ауданының әкімі Дәулетияр Тоғызбаев «Әділет» партиясы Әйтеке би аудандық филиалының қоғамдық қабылдау бөлмесінде тұрғындарды жеке мәселелері бойынша қабылдады.

Қабылдауға келген азаматтар өздерін толғандырған көкейкесті мәселелерін жеткізді. Тұрғындар тарапынан көтерілген негізгі мәселелер қатарында мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғын

үй алу, отбасылық-тұрмыстық жағдайға байланысты қолдау көрсету, тұрақты жұмыспен қамту, жер учаскесін бөлу, материалдық көмек алу және балаларды балабақшамен қамтамасыз ету мәселелері болды.

Қабылдау барысында әрбір тұрғынның өтініші мен ұсынысы мұқият тыңдалып, көтерілген мәселелердің барлығы қолданыстағы заңнама талаптарына сәй-

кес жан-жақты қарастырылатыны айтылды.

Аудан басшысы тұрғындардың мұң-мұқтажына бейжай қарамай, өз құзыреті шегінде мәселелерді шешу бағытында тиісті шаралар қабылданатынын жеткізді.

Тұрғындармен ашық диалог орнатып, олардың мәселелерін тыңдау және шешу – жергілікті атқарушы органдар жұмысының маңызды бағыттарының бірі.

Ақкөлдің кешегісі – тарих, бүгінгі – еңбек, ертеңі – жасыл белес

Ақкөл – тарихы тереңге тартатын, табиғаты мен тағылымы асқасқан қасиетті мекен. Бұл ауылдың әрбір белесі мен бұлағында, әрбір жасыл желегі мен ел аузындағы әңгімесінде өткеннің ізі бар. Тапай буының табаны тиген топырақта бүгінде де атадан қалған асыл қасиеттер – үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, қиындықта бір-біріне сүйену секілді құндылықтар жалғасын тауып келеді.

Кезінде елдің ауызбіршілігімен сақталып қалған ауыл бағының бүгінгі таңда тұрғындардың сүйікті демалыс орнына айналуы да – Ақкөл халқының туған жерге деген жанашырлығының бір көрінісі. Ал соңғы жылдары ауылда бой көтерген әлеуметтік нысандар мен қолға алынған абаттандыру, көгалдандыру жұмыстары елді мекеннің жаңа тынысын аңғартады.

Осы орайда Ақкөл ауылдық округінің әкімі Жұмашов Нұрлан Байғалиұлымен ауылдың өткені мен бүгінгі, табиғатты қорғау, әлеуметтік жауапкершілік, ел бірлігі және алдағы жоспарлар туралы әңгімелескен едік.

ТІЛШІ: Нұрлан Байғалиұлы, әрине, Ақкөлдің тарихы туралы сөз қозғамай, ауылдың бүгінгі болмысын толық таныту мүмкін емес сияқты. Өйткені бұл – тарихы терең, қасиетті мекен. Ауылдың өткені қазіргі тұрғындардың өмір салты мен дүниетанымына қалай әсер етіп келеді?

АУЫЛ ӘКІМІ: Ақкөлдің тарихы – біздің рухани тірегіміз. Қасиетті мекенде өмір сүріп жатқан халық арасында өзара көмек, үлкенді сыйлау, кішіге ізет көрсету секілді атадан келе жатқан асыл құндылықтар берік сақталған.

«Өткенін қадірлеген елдің болашағы баянды болады» деген сөз бар. Біздің тұрғындар өздерінің тарихи тамырын жақсы біледі, өткенге құрметпен қарайды. Сол өткеннен өнеге алып, бүгінгі ауылдың дамуына бірге үлес қосуға ұмтылады.

Меніңше, ауылдың ең үлкен байлығы – оның адамдары. Ақкөлде елдің бірлігі мен өзара түсіністігі бар. Бұл қасиет қандай бастаманы қолға алсақ та, соның нәтижелі жүзеге асуына ықпал етеді.

ТІЛШІ: Ақкөлдегі сол ел бірлігінің бір көрінісі – тоқсаныншы жылдардағы қиын кезеңде ауыл бағын сақтап қалуы. Отын тапшы уақытта тұрғындар ағаштарды отап кетпей, ортақ шешіммен бақты қорғаған екен. Бүгінде сол жер ауыл халқының сүйікті демалыс орнына айналған. Бұл өнеге қалай сақталды?

АУЫЛ ӘКІМІ: Ол – аға буының көрегендігі мен елдің ойының нәтижесі. Тоқсаныншы жылдары жағдайдың қиын болғаны белгілі. Отын тапшы кезде әр отбасының өз қажеті болды. Бірақ ауыл тұрғындары

бақтағы ағаштарды үйлеріне отын ретінде отауға болмайтынын түсініп, ұжымдық шешім қабылдаған.

Кейін бақты қоршап, сақтап қалуға күш салған. Сол кездегі үлкендердің ортақ мүдде жолында жұмыла білуі – бүгінгі ұрпаққа үлкен сабақ. Егер сол уақытта әркім тек өзінің қажеттілігін ойлаған болса, бұл бақ бүгінгі күнге жетпес еді.

Қазір ол – ауыл тұрғындары демалып, бас қосатын сүйікті орындардың бірі. Табиғатты аялау деген ұғымның өзі осындай нақты істерден қалыптасады. Үлкендер бастаған өнеге кейінгі буынға жалғасып отыр.

ТІЛШІ: Сіздің орман шаруашылығы саласында еңбек еткен тәжірибеніз бар. Бұл кәсіби жолыңыз бүгін ауылды басқару ісінде, әсіресе көгалдандыру бағытында қаншалықты пайдасын тигізіп отыр?

АУЫЛ ӘКІМІ: Орман шаруашылығында жинақталған тәжірибенің бүгінгі қызметімде пайдасы көп. Көгалдандыру – ағашты кез келген жерге отырғыза салатын жұмыс емес. Әр өңірдің топырағы, климаты, желі, ылғалдылығы ескерілуі керек.

Сондықтан Ақкөлдің және жалпы ауданның табиғи жағдайына бейім, төзімді көшет түрлерін таңдауға ерекше мән береміз. Қарағай, қайың, шырша, терек секілді ағаштардың әрқайсысының өзіндік ерекшелігі бар.

Табиғатты жақсы көру – бір мәселе, ал оны кәсіби тұрғыдан танып, дұрыс күтіп-баптау – екінші мәселе. Бұрынғы тәжірибемді бүгін туған жердің көркеюіне пайдалану – өзім үшін де үлкен жауапкершілік.

(Жалғасы 3-бетте).

Зейнетақы жүйесі түсіндірілді

Әйтеке би ауданында тұрғындардың зейнетақы жүйесіне қатысты ақпараттық сауаттылығын арттыру мақсатында ашық есік күні ұйымдастырылды.

Жиынды аудан әкімінің орынбасары Д.Убайдулин ашып, жүргізіп отырды.

Кездесуге БЖЗҚ АҚ Ақтөбе облыстық филиалының директоры Ж.Шайхимов қатысып, зейнетақы жинақтарын басқару мүмкіндіктері жөнінде кеңінен түсіндірді. Атап айтқанда, салымшылардың зейнетақы активтерін инвестициялық портфельді басқарушыларға (ИПБ) беру тәртібіне тоқталды.

Сондай-ақ қатысушыларға инвестициялық портфельді басқарушылардың қызметі туралы толық әрі өзекті ақпаратты invest.eprf.kz инвестициялық порталы арқылы өз бетінше алуға болатыны түсіндірілді.

Ашық есік күні барысында тұрғындар жинақтаушы зейнетақы жүйесінің мүмкіндіктері мен жаңалықтары жөнінде нақты ақпарат алып, көкейдегі сауалдарына жауап алды.

Іс-шара соңында қатысушылар өздерін қызықтырған мәселелер бойынша БЖЗҚ мамандарына сұрақтарын қойып, білікті кеңес алды.

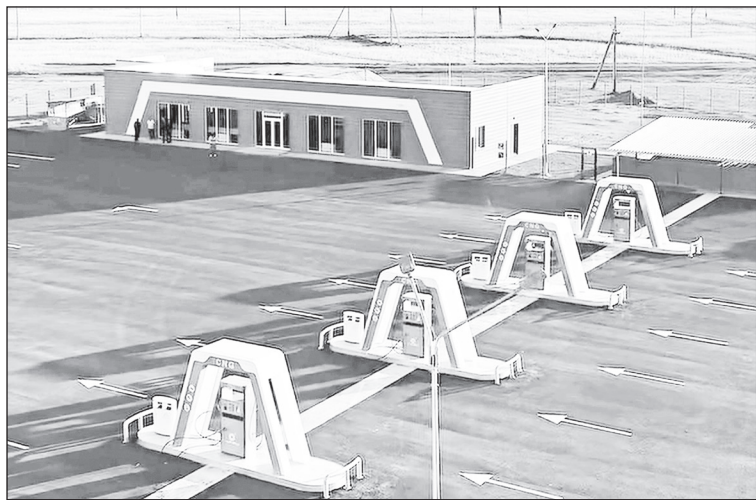
Автогаз толтыру компрессорлық станциясы пайдалануға берілді

Әйтеке би ауданында жол бойындағы сервистік қызмет көрсету инфрақұрылымын дамытуға бағытталған маңызды инвестициялық жоба іске қосылды.

«Батыс Еуропа – Батыс Қытай» халықаралық көлік дәлізі бойында ауданымыздағы алғашқы автогаз толтыру компрессорлық станциясы пайдалануға берілді. Жобаның бастамашысы – «Алаш Метан» ЖШС. Инвестициялық жоба инвестордың жеке қаражаты есебінен жүзеге асырылған.

Кәсіпорынның жобалық қуаттылығы жылына 21 млн текше метр метан газын өндіруге мүмкіндік береді. Жоба мемлекеттік қолдау шаралары аясында Өңірлік үйлестіру кеңесінде қаралып, оң қорытынды негізінде оны іске асыру үшін 1 гектар жер телімі бөлінген.

Қарабұтақ ауылы аумағы арқылы өтетін «Самара – Шымкент» республикалық автомобиль жолымен тәулігіне шама-

мен 16 мың автокөлік қатынайды. Қазіргі таңда бұл аумақта 7 жанар-жағармай құю станциясы, 5 газ құю бекеті, 5 кемпинг және қонақ үй қызмет көрсетеді. Сонымен қатар жол бойындағы сервистік инфрақұрылымды одан әрі дамыту мақсатында 3 кемпингтің

құрылысы жүргізілуде.

Жергілікті атқарушы орган аталған аумақта жол бойындағы қызмет көрсету нысандарын кеңейтуге бағытталған жаңа инвестициялық жобаларды жүзеге асыруға қолдау көрсетуге дайын.

АУДАН — ЖАСЫЛ ЖЕЛЕККЕ БӨЛЕНУДЕ

Аудан орталығында «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы аясында ауқымды сенбілік және көгалдандыру жұмыстары ұйымдастырылды. Акция барысында Назерке дүкені маңындағы Жастар аллеясының аумағына көшеттер отырғызылды.

«Таза Қазақстан» акциясы аясындағы сенбілік ауданның барлық округінде ұйымдастырылып, тұрғындар тарапынан кең қолдау тапты. Оған еңбек ардагерлері, мекеме қызметкерлері, жастар ұйымдарының өкілдері мен еріктілер қатысты.

Бір мақсатқа жұмылған азаматтар қоғамдық демалыс орындарын көркейтіп, туған өлкенің тазалығы мен табиғи ортасын жақсартуға үлес қосты.

Табиғатты аялау мен қоршаған ортаны таза ұстау – баршаға ортақ міндет. Бүгін отырғызылған әрбір көшет ауданның ажарын арттырып қана қоймай, келешек ұрпаққа қалатын жасыл мұраға айналмақ.

АЛТЫН ДӘН — МАҢДАЙ ТЕРДІҢ ЖЕМІСІ

Әйтеке би ауданында биылғы егін орағы қызу жүріп жатыр. Көктемгі дала жұмыстарының нәтижесін жинап, алқаптағы астықты ысырапсыз қамбаға құю – қазір диқан қауымының басты міндеті. Бұл күндері кең далада комбайндардың үні тынымсыз естіліп, шаруалар әр ашық күнді тиімді пайдалануда.

Биыл аудан бойынша 171 мың гектар алқапқа егін егілді. Оның ішінде дәнді дақылдар – 130,2 мың гектарды, майлы дақылдар – 16,4 мың гектарды, мал азықтық дақылдар – 24,3 мың гектарды құраса, картоп, бақша және көкөніс дақылдары 52,5 гектарға орналастырылды.

Қазіргі таңда жаздық егістің 105 998 гектары немесе шамамен 81,4 пайызы орылып, орташа

өнімділік гектарына 7,0 центнерден айналып, барлығы 74 198 тонна өнім жиналды.

Бұл – жай ғана статистикалық көрсеткіш емес. Оның ар жағында көктемнен күзге дейін бел жазбай еңбек еткен диқанның маңдай тері, техниканың тілін тапқан механизатордың шеберлігі, әр алқаптың жайын бақылаған мамандардың еңбегі жатыр. Көктемгі егіс кезінде жерге себілген әр дәnniң бүгін ел ырысына айналып, қамбаға құйылып жатқаны – тынымсыз еңбектің нақты нәтижесі.

Дала төсінде еңбек еткен шаруалар үшін орақтың әр күні қымбат. Сондықтан күннің ашық болып, қолайлы ауа райының қалыптасуы да – науқанның уақытылы әрі сапалы аяқталуы-

на берілген үлкен мүмкіндік. Ашық аспан астында комбайндар алқапты біртіндеп еңсеріп, алтын түсті егіннің дәні қамбаға жол тартуда.

Биылғы егін орағының берекелі аяқталуы – ауданның ауыл шаруашылығы үшін ғана емес, елдің азық-түлік қорын толықтыру үшін де маңызды. Даладағы алтын дән – диқанның еңбегімен келген ел несібесі. Сондықтан қазір әрбір масақтың ысырапсыз жиналып, әрбір тонна астықтың қамбаға құйылуы – ортақ міндет.

Даладағы тынымсыз тіршілік әлі жалғасып жатыр. Егіншілер ауа райының әр сәтін тиімді пайдаланып, науқанды белгіленген мерзімде әрі сапалы аяқтауға күш салуда. Көктемде жерге себілген дәnniң күзде ел ырысына айналар шағы да осы.

Мәдениет

Өтебас би ТУРАЛЫ БІЛЕМІЗ БЕ?

Талайлардың тағдыры тәлкекке түсіп, өмірі өксіп өткен қиын-қыстау заманда барша қазаққа көш бастап пана болған, қара қылды қақ жарған айыр тілді Өйтеке би Бәйбекұлы туралы талай материалдар баспасөз беттерінде жарияланып келеді, әлі де жариялана бермек. Олай дейтін себебім, Өйтеке және оның ұрпақтарының ұлтымызға сіңірген еңбегі мен қызметі туралы мағлұматтар толығымен зерттеліп, деректер белгілі болып бір жүйеге түскен жоқ.

Орта Азия мен Қазақстандағы тарихи оқиғалардың ортасында, ел тағдыры мен дамуында өз орнын ойып алған кемеңгер тұлғаның ізі мен ісін жалғасқан ізбасарлары өзінің тиісті бағасын алды ма?! «Ат аунаған жерде түк қалады» демекші, біртуар бидің өзінен өте тумаса да, жете туған ұрпақтары болуы заңдылық. Сондықтан биыл туғанына 350 жыл толған Өйтеке би бабамыздың ұлы, ғасырдан астам ғұмыр кешкен Өтебас би туралы мәлтек әңгіме қозғамастан бұрын азды-көпті шығу тегіне тоқталсам...

Өлімнен тарайтын Қарамашақтың Оразкелді, Ораз, Жаншұқыр (Жаншүкір болуы мүмкін), Қараш атты төрт баласының кішісінен Ақпан, Тоқпан туады. Тоқпанның үш тағаны, үш бұтақ — Тоғамыс, Шобан, Сейітқұлдардың қазақ тарихындағы алар орны өте үлкен, себебі, бұл аталықтардан атақты батыр-билер, ғұлама-ғалымдар, байлар, әулиелер мен қоғам қайраткерлері көптеп шығып, елдің дамуына өз қолтаңбасын қалдырған.

Сегіз жүйе Сейітқұл бидің ұлы Ақша ханның он баласының бірі Бәйбектен — Кешубай, Қашқын, Өйтеке атты ұлдары болғандығы, оның ішіндегі абаданы — Өйтеке екендігі баршаға аян.

Тақырыпты толғамас бұрын атақты жазушы Мұқадес Есламғалидың «Өйтеке би» атты тарихи-философиялық дилогиясындағы тарихи тұлғалармен «сырласа» отырып, бидің балалары мен әйелдері туралы қысқаша шолудан соң, Өтебас биге қарай бет түзген болдым. Басынан берілеген бектік, би болмысты жанды барынша ашу үшін оның заманының жан-жағындағы туыстарын көрсету керек болар деп долбарлап отырған жайым бар.

Белгілі би болып, би түсетін үй болып, бақытының өрлеуіне, балаларының ата жолын бұлжытпай ұстауына ықпал етіп, өз үлесін қосқан Өйтеке бабамыздың жарлары замана сахнасынан ресми көрінбесе де қомақты қолтаңбасы бары анық.

Өйтекенің әкесімен бірге туған Желкілдек атты ағасы Ұзақ атты ұлды болғаннан кейін, науқастанып жастай қайтыс болып, сұлу әрі ақылды Рухия атты жеңгесі жесір қалады. Күйеуінің жылы өткесін, үлкендер жағы жиналып келіп Рухияға: «Қарағым, Желкілдек ерекше жаралған бала еді, жазмыш солай болып ортамыздан ерте кетті, сені қинамаймыз, қырыққа жуық қайынаған, отыздан аса қайының бар, ырық өзінде», — депті.

Сонда Рухия «Құдайдың жазғаны болса, мен көндім. Желкілдек қиналып жатып: «Олай-бұлай болсам, Сәлік қайыныңның етегінен ұстағайсың, (жеңгесі Өйтекені солай деп атайды екен) ол сені ренжітпейді деп еді. Құдай қосқан жарымның қалауынан аттамаймын», — депті.

Үлкендер жағы, той қамына кіріспекші болғанда Рухия: «Мен Өйтекенің тұнығын лайламайын. Әуелі құдаласып, құсы түскен адамын үйге кіргізісін. Есік көрген емес, алдымен бесік көрген енсін үйге», — деген екен. Солай болыпты да, алдымен Өйтеке Қалпенің қызы Мейізді келін етіп түсіріп, алты айдан соң Рухия би бабаның табалдырығын аттаған.

Мейізден туған Өтебас пен Рухиядан туған Қосыбайдың арасы ұш-ақ ай болған. Ал келіншектер болса екі баланы да алапаламай, киіктің құралайының енесі теріздес қолы босы емізе беретін, апалы-сіңлідей тату еді. Одан соң Өйтеке Рухиядан Жалтыр атты ұлды болды.

Жоғарыда Ақша ханның он ұлы болғанына тоқталғанмын. Олардың әрқайсысы бір-бір рулы елге айналғанмен Өйтекенің жанына топтаса біліп, ауыздары бір болды. Сол тоғыз ағайын-дыңың атынан Жаңбыршы батыр мен Ақселеу би келіп, Әлі деген төреден осы елдің ар-намысы саналған Шыршағұл атты қыздың құнын өндірген даудан соң, ел бірлігін сақтау мақсатында Шыршағұлдың сүйектес сіңілісі Сәнім атты ақылы көркем сай сұлуға үйленуді ұсынады. Рухия мен Мейіз бұндай мәселеге бей-жай қарамай, түсіністік танытып, қатарына Сәнімді қосып, үшеуінің таталуығы бұрынғыдан да беки түсіп, ел-жұрт танданатындай әдептілік көрсетіпті. Сол Сәнімнен Таған атты ұл, Ақсиса атты қыз көрген екен.

Қазіргі кейбір (өз ойымен шамалаушылар) Өтебасты білмеген жұрт «Атақты әкенің даңқы балаға қырық жыл азық болыпты» деп те ойлайды. Ал, ел ішінде Өтебас туралы Балқы Базар Оңдасұлы (1842-1911жж):

«Не жан жоқ жер мен көктің арасында, науа-Ана, Адам-Сафи баласында, Болған жоқ Өтебастан ешкім артық, Көлденең көк дария саласында» — деп суреттесе, Қарасақал Ерімбет «Айтамын сөздің төтесін...» жырында:

«Өтебас биден кім өтті, Шамшырағы жайнаған», — деп сипаттаған.

Ел бірлігін сақтаған Өтебас би Өйтеке ұлының өмірі мен қызметі туралы Сарайшық мемлекеттік тарихи-мәдени қорығының директоры, тарих ғылымдарының докторы, профессор Әбілсейіт Мұқтар зерттеп, біраз мәліметтерді әлемжеле бетінде, баспасөзде жариялады, сондықтан оны қайталап жатпаймын. Тек қынжыларлық жай, дүрбелең шақта өмір сүрген арыссымыз Өтебас бидің қоғамдық-саяси қызметі зерттелмеді десе де болады. Ұрпақтарының ауызекі әңгімесі, Өйтеке би туралы жарияланымдарда, жырларда аты жылт еткені болмаса, Өтебас бабаның ұлылар мен ірілердің «көлеңкесінен» көрінбей қалып та жүр.

Белгілі ғалым, зерттеуші Ақселеу Сейдімбеков «Ералы ұлы Мөтен» атты мақаласында Өйтекенің алғашқы әйелі Ұлы жүздегі қадыры асқан Назар деген кісінің қызы Ақшоппаннан Өтебас туған дейді. Ресей архивтерінде Өйтеке бидің ұлдары туралы деректер болғанмен әлі жүйелене қоймаған тәрізді.

Ә.Мұқтардың зерттеуіне қоса, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, филология ғылымдарының кандидаты Берік Жүсіпов өзінің зерттеулерінің бірі «Алшынның ағакесі» атты бір деректің баянында «деректерді дедек қақтырып» Өтебас, Қонысбай, Жалтыр, Тоған есімдерін тарихи құжаттарда көп ұшырасатынын, олардың мемлекет ісіне араласқан ұлдары деп көрсетеді. Тарихшы Берекет Кәрібаев, жазушылар Ә.Кекілбайұлы, М.Есламғалиұлы да бұл деректерді жоққа шығармайды.

(Жақын күндері Қазалы ауданынан шыққан талантты да талапты тарихшы Рамазан Әбілдосов тілдесудің сәті түсті. Әңгіме барысында оның Ташкент қаласындағы Өзбекстанның ұлттық архивінде болғанын білдім. Рамазанның айтуы бойынша Түркістан генерал-губернаторлығының іс-қағаздарында Өтебас би туралы біраз мағлұматтар бар екендігін, жазғандарын жүйелеп болғасын хабарласатын болып уағдаластық).

Осы деректерге сүйенсек, Өтебастың аты би ретінде 1748 жылы Әбілхайыр хан қайтыс болғаннан айтыла бастайды. 1762 жылы Өтебас би Нұралы ханның інісі Пірәліге қызын беріп құдандалы болып, осы туыстық арқылы Кіші жүздің орыспен сауда-саттық қатынас мәселесін шешуді көздеді. XVIII ғасырдың II жартысында зор беделге ие болған Өтебас би орыс тұтқындарын босату, хан сайлауы, жер аударылған Нұралы хан мен Айшуақ сұлтандары елге алдыру, Хиуа, Бұқара, басқа да Азия елдерімен байланыс орнату сияқты аса маңызды мәселелерге белсене араласады.

1755 жылы халық кеңесін ұйымдастырып, Кіші жүздің 25 руының басшыларының 21-і қол қойған II Екатерина патшайымға жазған хатқа Өтебас би де қол қойған.

Өтебас Өйтекеұлының ұлдары Ботбай, Шымыр, Сықым, Манас, Жаныс та әке жолымен жүріп, ата аманатына адал болып, бабалар мұратына берілген елжанды болса, осы жолды немерелері де жалғанған. Өріне, оның барлығын бір мақалаға сыйдыру мүмкін болмас және де осы тақырыпқа қалам тартып ден қойып жүргендер болса өз үлестерін қосар.

Елге, халыққа жасаған іс-әрекет ешқашан ескерісз қалмайды. Көнекөз қариялардың айтуы бойынша жер-су аттары бекерден-бекер адам атымен аталмайды. Қазалы ауданындағы ең үлкен көпдердің бірі бұрынғы Құрақтықөл қазір Өтебас аталып кеткен. Сол сияқты Сыр мен Қуан арасындағы шұрайлы жерлер, төбелер, елді мекендердің Ботбай, Қазанғап, Көбек, Басықара т.б аталуы бекерден-бекер емес, яғни есіл ерлер мен абзал азаматтар халық жадында, ел есінде сақтала береді.

Ғасырдан астам жасаған, ғұмырын халқына арнаған өнеге мен өсиеттің кені болған Өтебас Өйтекеұлына қандай құрмет жасаса да көптік етпейді.

Болат ЖОЛТАЕВ,
ҚР Білім беру ісінің құрметті қызметкері,
ҚР мәдениет саласының үздігі, өлкетанушы.

(Соңы. Басы 1-бетте).

ТІЛШІ: Сіз «жасыл желек — ауылдың тынысы» деген сөзді жиі айтасыз. Бұл ұстаным алдағы жоспарларыңыздан да байқалады. Ақкөлдің айналасын көгалдандыру бағытында қандай жұмыстар күтіп тұр?

АУЫЛ ӘКІМІ: Иә, «жасыл желек — ауылдың тынысы» деген сөз мен үшін жай ғана әдемі тіркес емес. Бұл — күнделікті жұмысымыздың басты бағытының бірі.

Алдағы уақытта ауыл маңындағы көгалдандыру жұмыстарын кеңейтуді жоспарлап отырмыз. Елді мекенді желден, қар құсауынан қорғау және экологиялық ахуалды жақсарту мақсатында ауылды қоршайтын жасыл белдеу қалыптастыру көздепуде. Мұнда жергілікті жағдайға тәзімді ағаш түрлерін отырғызу жалғасады.

Келер жылы тәлімбақ, яғни питомник салуды жоспарлап отырмыз. Өзімізге қажетті көшеттерді өсірсек, көгалдандыру жұмысын

Ақкөлдің кешегісі — тарих, бүгіні — еңбек, ертеңі — жасыл белес

тұрақты әрі жүйелі жүргізуге мүмкіндік көбейеді.

Сонымен бірге келесі жылы саябақты қоршау да жоспарда бар. Бүгінгі бар дүниені сақтап қана қоймай, жасыл аумақты жылдан-жылға көбейтуіміз керек. Өйткені бүгін отырғызылған ағаштың саясын ертеңгі ұрпақ көреді.

ТІЛШІ: Көрші ауылдарда шөп бағасы қымбаттап жатқан тұста Ақкөлде мал азығының бағасы тұрақты сақталып, әлеуметтік тұрғыдан қолдауды қажет ететін отбасыларға тегін берілетіні айтылып жүр. Бұл жұмысты қалай жолға қойдыңыздар?

АУЫЛ ӘКІМІ: Бұл — ауылдағы өзара түсіністік пен шаруа қожалықтарының әлеуметтік жауапкершілігінің нәтижесі. Қуаңшылық немесе мал азығының қымбаттауы ең алдымен қарапайым халыққа әсер етеді. Әсіресе жалғы-

Биыл жас мамандар үшін төрт үй салынды. Бұл — ауылға қажетті мамандарды тұрақтандыруға жасалған маңызды қадам. Ауылдық округ ғимараты салынып, іске қосылды.

Жастардың спортпен айналысуына мүмкіндік беру мақсатында воркаут алаңы жасалып, футбол және волейбол алаңдары бой көтерді. Біз жастардың бос уақытын тиімді өткізуіне жағдай жасауға ерекше мән береміз.

Ұстаздар еңбегіне тағзым ретінде «Ұстаздар аллеясын» қоршап қойдық. Ұстаз — ауылдың рухани тірегі. Сондықтан олардың еңбегі кейінгі буына үлгі ету біз үшін маңызды.

Қазір ветеринариялық станса салынып жатыр. Оны биыл іске қосу күтілуде. Сонымен қатар мал қамғау орнының құрылысы жүргізілуде, бұл жұмыс та биыл жүзеге аспақ.

үшін атқарылған әр істің нәтижесі халыққа көрінуі тиіс.

ТІЛШІ: Ендеше, әңгімені болашаққа бұрсaq. «Ақкөлдің кешегісі — тарих, бүгіні — еңбек» десек, ертеңі қандай болмақ? Алдағы бес жылда ауылды қандай деңгейде көргіңіз келеді?

АУЫЛ ӘКІМІ: Ақкөлдің ертеңін жасыл желегі жайқалған, инфрақұрылымы дамыған, тұрғындары тұрақты, жастары туған жеріне сеніммен қарайтын ауыл ретінде елестетемін.

Бүгін атқарылып жатқан жұмыстардың барлығы осы мақсатқа бағытталған. Жас мамандарға үй беру, әлеуметтік нысандар салу, спортқа жағдай жасау, көшелерді жасылдырғызу, саябақты абаттандыру, жасыл белдеу қалыптастыру — бәрі ауылдың келешегіне салынған инвестиция.

Бес жылдан кейін Ақкөлдің

збасты аналар мен қарияларға қиындық тудыратыны түсінікті.

Сондықтан ауылдағы шаруа қожалықтарының басшыларымен жиын өткізіп, ауылдың тыныс-тіршілігі бізмізге ортақ екенін айтты. Шаруалар да бұл мәселені түсіністікпен қабылдады.

Әкімдік тарапынан жер бөлу, жайылымды тиімді пайдалану, субсидия алу секілді заңды мәселелерде қолдау көрсетуге тырысамыз. Ал шаруалар өз кезегінде ауыл алдындағы әлеуметтік жауапкершілігін сезініп, қолынан келген көмегін көрсетіп келеді.

Бұл жерде ең бастысы — бір-бірімізге сену. Сенім бар жерде ортақ мәселенің де шешімі табылады.

ТІЛШІ: Жақсылықтың ауыл шекарасымен шектелмейтіні белгілі. Ақкөлдегі бұл бастамалар көрші ауылдарға да тарапып жатыр екен. Көршіге қол созудың сіз үшін мәні неде?

АУЫЛ ӘКІМІ: Қазаққа «Көршің тыныш — сен тыныш» деген сөз бар. Бұл — халқымыздың ежелден келе жатқан өмірлік ұстанымы. Ата-бабамыз қиындықта бір-біріне сүйеніп, қуанышта бірге болған.

Меніңше, елдің мәселесіне тек өз ауылының мәселесі деп қарау болмайды. Халықтың мұңы — ортақ. Қиналған адамға қол ұшын беру — адами парыз.

Сондықтан қолымыздан келген жағдайда көрші ауылдарға да жәрдемдесуге тырысамыз. Бұл біреуге үлгі болу үшін жасалған жұмыс емес. Ел ішінде осындай өзара қолдау дәстүрі қалыптасса, оның берекесі бізмізге тиеді.

ТІЛШІ: Соңғы уақытта Ақкөлде бірқатар әлеуметтік нысан бой көтерді. Жас мамандарға арналған үйлер, ауылдық округ ғимараты, спорт алаңдары және басқа да нысандар ауылдың бүгінгі тынысына серпін бергені байқалады. Осы өзгерістердің негізгі мақсаты қандай?

АУЫЛ ӘКІМІ: Негізгі мақсат — ауыл тұрғындарының өмір сүру сапасын жақсарту, жастарға жағдай жасау және ауылдың әлеуметтік инфрақұрылымын дамыту.

Осындай жобалардың әрқайсысы ауылдың белгілі бір қажеттілігін шешуге бағытталған.

ТІЛШІ: Ауылдың көркі әлеуметтік нысандармен ғана өлшенбейді. Көшенің жарығы, саябақтың жайы, тазалық пен абаттандыру да тұрғындардың күнделікті өміріне әсер етеді. Бұл бағытта қандай жұмыстар атқарылмақ?

АУЫЛ ӘКІМІ: Келер жылы ауыл көшелерінің барлығын жарықтандыруды жоспарлап отырмыз. Бұл — тұрғындар көптен күткен жұмыстардың бірі.

Сонымен бірге тәлімбақ салу, саябақты қоршау және көгалдандыру жұмыстарын кеңейту көзделген. Ауылдың ажары мен тұрғындардың жайлылығы қатар жүруі керек.

Бұл жұмыстарды атқаруда ауыл кәсіпкерлерінің де көмегі зор. Мұрат Сатмағанбетов пен Берік Аяпов секілді белгілі кәсіпкерлер ауылға үнемі демеушілік жасап, түрлі шараларға қолдау көрсетіп келеді. Мұндай азаматтардың туған жерге деген жана-шырлығы — елге үлгі.

Ауылдың дамуы тек әкімдікке байланысты емес. Әкімдік бағыт береді, мүмкіндік іздейді, ұйымдастырады. Ал ел болып қолдағанда ғана үлкен нәтиже шығады.

ТІЛШІ: Әкім ретінде өзіңізге тән ұстанымыңыз бар екенін байқадық. Ауылды басқаруда сіз үшін ең басты қағида қандай?

АУЫЛ ӘКІМІ: Әкім болу — жай ғана кабинетте отырып, құжатқа қол қою емес. Бұл — халықтың сенімін арқалау, елдің күнделікті тұрмыс-тіршілігімен бірге өмір сүру.

Менің басты қағидам — адалдық пен ашықтық. «Үзде бердің бе — орында, әрбір ісін халықтың көз алдында болсын» деген ұстанымды басшылыққа аламын.

Өріне, барлық мәселені бірден шешу мүмкін емес. Бірақ халыққа шындықты айтып, қолға алған жұмысты соңына дейін жеткізуге тырысу керек. Елдің сенімі — үлкен жауапкершілік. Сол сенімді ақтау

әр көшесі жарық, айналасы жасыл желекке бөленген, тұрғындары жайлы өмір сүретін, жастарға мүмкіндігі бар ауыл болғанын қалаймын.

Бірақ ең бастысы — елдің бірлігі. Береке-бірлік бар жерде еңбек те берекелі болады. Ауыл тұрғындары осы ынтымағынан ажырамаса, талай жоспарды жүзеге асыруға мүмкіндік бар.

ТІЛШІ: Сұхбатымызды түйіндей келе, Ақкөлді осы материалды оқыған оқырман қандай ауыл ретінде танығанын қалар едіңіз? Сырттан келген мейман үшін оның басты ерекшелігі неде?

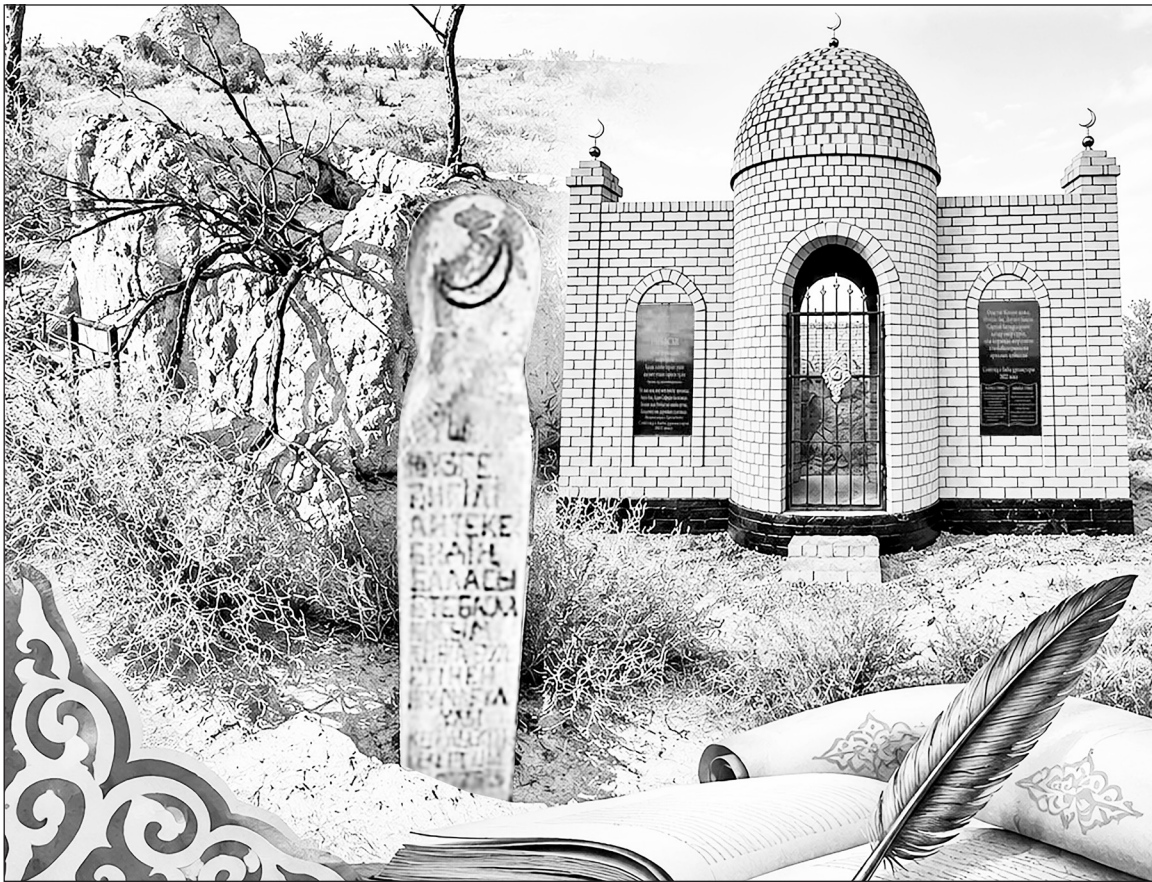
АУЫЛ ӘКІМІ: Ақкөлді ең алдымен өзіндік тарихы, табиғаты, еңбекқор халқы бар қасиетті мекен ретінде танығанын қалар едім. Біздің ең үлкен байлығымыз — ел. Өткенін құрметтейтін, үлкенін ардақтайтын, бір-біріне қолдау көрсететін халық бар жерде ауылдың болашағы да бар.

Кезінде қиын кезеңде ел болып сақтал қалған ауыл бағы — соның бір дәлелі. Ол бақ бүгінде ұрпаққа аманат болып отыр. Енді біздің міндетіміз — сол аманатты сақтап қана қоймай, көбейту. Жасыл желек отырғызу, ауылды абаттандыру, жастарға жағдай жасау — осының бәрі туған жерге деген жауапкершіліктен туындайды.

Сырттан келген мейман Ақкөлден ең алдымен елдің ықыласын, табиғатқа деген құрметін, еңбекке деген жауапкершілігін көрсін деймін. Ал ауылдың келешегіне қызығушылық танытқан азамат үшін мұндағы ең басты құндылық — бірлік пен бастамаға қолдау көрсете білетін ел.

Ақкөлдің тарихы — біздің тамырымыз. Бүгінгі еңбек — сол тамырды тереңдетіп түсетін күш. Ал жасыл желекке бөленген жарқын болашақ — кейінгі ұрпаққа қалдырар аманатымыз. Осы үш ұғым сабақтасқанда ғана ауылдың ғұмыры да, оның келешекке бастар жолы да баянды болмақ.

СҰХБАТТАСҚАН,
Е.ЫРҒЫЗҰЛЫ.
«Жаңалық жаршысы».

«Жаңадәуірдің» ғұмыры жалғасады

Кей ауылдың ғұмыры картадағы белгісімен немесе ресми құжаттағы мәртебесімен ғана өлшенбейді. Оның шын тарихы сол жерде күлген баланың дауысында, таңмен таласа тіршілікке кіріскен елдің қарбаласында, өріске бет алған малдың дүбірінде, кешкілік ауыл үстіне тараған түтінде, үлкендердің төрде отырып айтқан әңгімесінде сақталады.

* * *

Жаңадәуір де — сондай қасиетті мекен

Бір кезде тіршілігі қайнаған, ауызбіршілігі жарасқан, төсінде малы жайылған, төрінен қонағы кетпеген, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсеткен елдің ізі қалған. Халық жан-жаққа көшіп, мектеп жабылып, ауыл тып-тыныш ұйқыға кеткенімен, Жаңадәуірдің аты оның перзенттерінің жүрегінен өшкен жоқ.

Жуырда сол сағыныш нақты іске айналды. Жаңадәуірде дүниеге келген, еңбек еткен жандардың ұрпақтары, ауылдың үлкендері мен сол елмен тағдырлас азаматтар бас қосып, бабалары жатқан қорымның айналасын қоршауға, құран бағыштап, ас беруге ұйғарды. Бұл — жай ғана ас емес, бір кезде ел қоныстанған мекенге тағзым, өткен ұрпаққа құрмет, кейінгі буынға аманат болатын игі іс еді.

Бұл істің ерекшелігі — жаңадәуірліктердің әр жерде жүріп-ақ ортақ іске бірі кісідей жұмылуында еді. Бірі қаражат қосты, бірі қажетті заттарды жеткізді, бірі техника берді, бірі малын ұсынды. Қала мен ауылдың арасын қашықтық емес, туған жерге деген ортақ сезім жалғады.

Біреулер жарты жылда жинай алмаған қаражатты жаңадәуірліктер бір айдың ішінде жинап бітірді. Бұл — жай ғана қаражат көлемінің көрсеткіші емес, туған жердің алдындағы азаматтық жауапкершіліктің нақты көрінісі.

Келесі сенбіде үлкен ауқымда ас берілді. Ауа райының қолайсыздығына қарамастан ауыл жастары қажетті заттарды жеткізіп, мал сойып, қазан асып, ел қызметіне кірісті. Үлкен палатқа дәл бұрынғы ауылдың орнына тігілді. Екі жүзге жуық адам жиналған бұл басқосуда бір кезде адамға толы болған мекен қайтадан елге толғандай әсер қалдырды.

Жаңадәуірдің әр жағында — бір дәуірдің тарихы

Жаңадәуірдің тарихын қазақ даласының өткен ғасырдағы күрделі кезеңдерінен бөле қарау қиын. 1921-1923 жылдардағы «тас мешін» аталған аштық, 1931-1933 жылдардағы алапат нәубет, одан кейінгі ұжымдастыру саясаты елдің дестүрлі тұрмыс-тіршілігіне үлкен өзгеріс әкелді. 1930-1940 жылдар аралығында Ырғыз өңірінде 64 колхоз құрылып, сол кезеңде Ортақшыл, Жаңадәуір, Абай, Сталин, Жуалы секілді ұжымдық шаруашылықтар пайда болды деген дерек бар.

Ауыл ақсақалдарының айтуынша, Жаңадәуір орналасқан мекенді төңкеріске дейін Жетіру құрамындағы Жағалбайлы руының адамдары қоныс еткен. Өңірдегі Шалбар, Шоқай атауларының да сол әулеттен шыққан, елге белгілі азаматтармен байланысты екені айтылады. Кейін Қостанай жағына ауа көшкен Жағалбайлы ұрпақтарының Батпақты мен Жаңадәуірге қайта келіп, мал сойып, ас беріп, бабаларына құран бағыштағанын көргендер де бар.

Осындай ел аузындағы әңгімелер — ауыл тарихының бір бөлігі. Өйткені ресми құжатқа түспеген талай дерек үлкендердің жадында сақталады. Бір ауыз сөздің өзінде бір әулеттің ғана емес, тұтас ауылдың өткені жатуы мүмкін.

Отызыншы жылдардың басындағы колхоздастыру кезінде «Жаңадәуір» атауы берілген колхоз құрылып, жиырма жылдан астам уақыт бойы Ырғыз ауданындағы шаруасы шалқыған, мал өсіріп, егін салған ілгері шаруашылықтардың бірі болды. Қазіргі Тереңсай, Әйке, Сұлукөл ауылдарының тұрғындарының ата-әжелері, әке-шешелері осы колхоздың мүшелері болған.

Жаңадәуір колхозының алғашқы басқармасы Рыспамбетов Күркебай (Айғожа) елге сыйлы, мейірім-шапағаты мол, бірсөзді азамат болғандықтан, жұрт оны «көке» деп атаған екен. Кейін Қанбibi Бөлебаева, Төлеп Балданов сынды азаматтар колхоз басқарды.

Жаңадәуірдің шаруашылық өмірінде Қазыбаев Нәжім, Әлжанов Қуаныш, Ерімбетов Тұрмағамбет, Досмұратов Сұлтан, Смағұлов Жамалтай, Жолдыбаев Әбдіхалық, Елеуов Түрекеш, Өтегенов Ермағамбет, Басеуев Бақберген, Маханов Хүсейін және басқа да азаматтар әр жылдары түрлі қызметтер атқарып, елдің тұрмыс-тіршілігіне еңбек сіңірді.

1940 жылдан бастап жер-жерде жетіжылдық мектептер ашыла бастады. Жаңадәуір мектебінің алғашқы директоры Әлжанов Қуаныш болды. Кейін мектепті Досмұратов Сұлтан, Тұрлыбеков Тәжітай, Сыдықов Нұрғали, Ермағамбет Ақансері, Ақылбеков Тілеуақы секілді азаматтар басқарды.

1954-1955 жылдары тың игеру науқаны басталып, жаңа совхоздар құрылуына байланысты Жаңадәуір колхозы таратылып, Северный совхозының бесінші бөлімшесіне айналды. Осы тұста жұмыс бабымен совхоз орталығына көшу үдерісі басталды. Жаңа қонысқа оралғандардың қатарында Ерімбетов Тұрмағамбет, Кеулов Диханбай, Басеуев Бақберген, Құлпасов Бердісәлі, Өтегенов Қасымбек, Қыныбаев Әлкеш, Құнтуғанов Смағұл және басқа да азаматтар келіп қоныстанды.

Алайда Жаңадәуірдің шаруашылық тарихы мұнымен тоқтаған жоқ. Алты жылдан кейін, 1961 жылы ол қайтадан совхоз болып құрылды. Ұйымдастыру комиссиясының төрағасы Қырдырбаев Асылбек алғашқы бес-алты ай басқару тізгінін ұстаса, кейін Төлібеков Арықбай шамамен жеті жыл совхозды басқарды.

1967 жылы Мағасұмов деген басшы келді. Осы кезеңдегі ел ішіндегі өзгерістерден кейін 1971 жылы Жаңадәуір совхозы жабылып, қайтадан «Псков» совхозының фермасына айналды.

Жаңадәуірдің тағдыры осылайша бірде колхоз, бірде бөлімше, бірде совхоз, кейін ферма болып өзгеріп отырды. Ал осы өзгерістердің бөрініч ортасында қарапайым елдің еңбегі, тұрмысы, үміті мен тіршілігі жатты.

Жаңадәуірдің табиғаты да ел есінде. Ауылдың айдынды көліне, кең даласына тәнті болған сырттан келген құрылысшылардың «Сочи», Гагра ерунда, Жаңадәуір — это да» деп әзілдегені жөнінде ел ішінде әңгіме бар. Өзілдің астарынан сол мекеннің табиғатына деген сүйсіністі аңғаруға болады.

Бүгінде сол көршістің орнына жабырқау тыныштық орнаған. Бірақ жердің де өз жады бар.

Бүгінде ресми деректерде Жаңадәуір (Шалбар) көлі атауы кездеседі. Ақтөбе облыстық тарихи-өлкетану музейінің мамандары жүргізген далалық зерттеу кезінде Жаңадәуір қорымындағы тарихи құлпытастар тіркеліп, өлшеніп, суретке түсіріліп, жазулары оқылған. Олардың бір бөлігі XIX ғасыр мен XX ғасырдың басына жататыны көрсетілген. Бұл деректер Жаңадәуір өңіріндегі тіршіліктің кеңестік колхоз-совхоз кезеңінен өлдеқайда бұрын қалыптасқанын аңғартады.

Мектептен қанат қаққан ұрпақ, ауылды ұйыстырған еңбек

Жаңадәуірдің тарихын мектепсіз елестету мүмкін емес. Ауыл мектебі бір кезде балаларға білім беретін орын ғана емес, елдің рухани орталығы болды. Оның сыныптары талай баланың арманын оятып, үлкен өмірге жол ашты.

1972 жылы Жаңадәуір сегізжылдық мектебінде 150-дей оқушы білім алды. 1973 жылы мектепті 12 оқушы бітірді. Олардың қатарында Аманкелдіна Ж., Әбішева Әсемкүл, Ахметова Рая, Шақуов Асылбек және тағы басқалар болды. 1981 жылы жеті оқушы сегіз жылдық білім күәлігін алды. Жалпы сол жылдары Жаңадәуір мектебінен 140-қа жуық оқушы білім алып шықты.

1983 жылы ауылда жаңа мектеп ғимараты салынды. Бұл елдің болашаққа деген сенімін көрсеткендей еді. Бірақ халықтың басқа жерлерге көшуіне байланысты бала саны да азайды. Ақыры тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында, 1994-1995 жылдары мектеп жабылды.

Мектептің жабылуы — ауыл тарихындағы ең ауыр белестердің бірі болды. Кеше ғана бала құлксі естілген сыныптар тынды. Қоңырау әні өшті. Ауылдың күнделікті тынысы бұрынғыдан да бәсеңдей түсті.

Жаңадәуірдің шын тіршілігін, дегенмен, тек басшылық қызмет атқарған адамдардың атымен өлшеуге болмайды. Ауылдың іргесін бекіткен — қарапайым еңбек адамдары. Малшының маңдай тері, механизатордың еңбегі, мұғалімнің шәкірт тәрбиесі, есепшінің жауапкершілігі, аналардың шаңырақтың берекесін сақтаған тынымсыз тірлігі — бәрі ауыл өмірінің ажырамас бөлігі болды.

Бір үйдің қуанышы бүкіл ауылға ортақ еді. Біреудің басына қиындық түссе, ел болып жәрдемдесті. Үлкеннің батасы, кішінің ізеті, көршіге деген көңіл, ағайын арасындағы аралас-құраластық — ауылдың көрінбейтін, бірақ ең берік құндылықтары болатын.

Сол ортадан талай азамат түлеп ұшты. Солардың бірі — Ақансері Ермағамбет. Ол Жаңадәуірде еңбек жолын бастап, кейін мектеп директоры, партиялық қызметте, аудандық білім бөлімінің меңгерушісі, аудан әкімінің орынбасары, аудандық мөселат хатшысы секілді жауапты қызметтер атқарды. Бүгінде Әйтеке би ауданының Құрметті азаматы.

СУРЕТТЕ: Жерлестер сенімғанда...

Ақансері Ермағамбет ас кезінде Жаңадәуірдің өткенін тебіреніспен еске алып, ауылдың көшеі тіршілігі мен бүгінгі күйін салыстыра отырып, елге тағылымды сөз айтты. Оның сөзі көпшіліктің назарын аударып, жұрт ықыласпен тыңдады.

«Әкеміз шаңырақ көтеріп, анымыз ошақ жағып, күл теккен, кіндіміз кесілген құпты мекен — Жаңадәуірді жарық дүниедегі ең ыстық қоныс десем, еш сәкемтігі болмас. Осы ғұмыр сапарымда қай жерде, қандай қызметте жүрсем де кешіе қарапайым да қайырымды ауылдастарымның атысынан баласына дейінгі жарқын бейнелері ойымда өшпестей мөрленіп қалғандай.

Екі балағын екі жаққа кең тастап жатқан айдынды көлі қандай еді? Ертеректе құрылыспен айналысатын көкездықтардың «Сочи, Гагра ерунда, Жаңадәуір — это да» деген әзілге сайып айтқан лебізінде де осы табиғатқа деген тәттіліктің аңғаруға болады.

Ал сол қасиетті тұрақтың қазіргі жабырқау күйін, құлазыған кү медіенге айналып, сұрқы кеткен мұңды қалпын көргенде жүрек сыздайды.

Отызыншы жылдардың басында колхоздастыру науқаны тұсында жаңа үміт, жаңа аңсармен «Жаңадәуір» атауы берілген колхоз құрылды. Ол жиырма жылдан астам уақыт шаруасы шалқыған, мал өсіріп, егін салған, Ырғыз ауданындағы ілгері тізімдегі шаруашылықтардың бірі болды. Қазіргі Тереңсай, Әйке, Сұлукөл ауылдары тұрғындарының ата-әжелері, әке-шешелері сол колхоздың мүшелері болған.

Алғашқы басқармасы Рыспамбетов Күркебай (Айғожа) елге сыйлы, мейірім-шапағаты мол, бірсөзді кісі болғандықтан, ел оны «көке» деп атаған екен. Кейін Қанбibi Бөлебаева, Төлеп Балданов секілді азаматтар колхоз басқарды.

Бірақ Жаңадәуір алты жылдан соң, 1961 жылы қайтадан совхоз болып құрылды. Ұйымдастыру комиссиясының төрағасы Қырдырбаев Асылбек бес-алты ай басқару тізгінін ұстады. Одан кейін Төлібеков Арықбай жеті жылдай басқарды. 1967 жылы жаңа басшы келіп, 1971 жылы совхоз жабылып, қайтадан «Псков» совхозының фермасына айналды.

Тәуелсіздіктің таңсерсінде жаңа қоғамдық қарым-қатынастар мен нарықтың қысымына шидамған жұрт тағы да басқа мекендерге көше бастады. Ақыры қауымы кетіп, қорымы қалды.

Бірақ бүгін біз осы жерде қайта жиналып отырмыз. Жаңадәуірдің алдымыз жан-жаққа кеткенімен, олардың туған жерге деген сезімі бірге кеткен жоқ. Бабалары

рқап көшіп жатты. Сол сәттерде ауылдың болашағы осылай аяқталады-ау деген өкініш көңілді басатын.

Бүгін, міне, сол Жаңадәуірдің ұрпақтары қайта жиналып отыр. Бірі қалада, бірі басқа ауылда, әркім әр жерде жүрсеңімен, бәрін туған жер біріктіреді. Қорымын қоршап, ас беріп, елдің басын қосып отырғандың көріп, Жаңадәуір қайта тіптелгендей әсер алдым. Ауылдың үйлері жоқ шығар, мектебі жоқ шығар, бірақ оның адамдары бар. Ең бастысы — ауылдың аты мен рухын ұмытпаған ұрпағы бар.

Осындай бірлікті көргенде көңіл орнығады. Жаңадәуірдің елді мекен ретіндегі ғұмыры аяқталғанымен, ел жадындағы ғұмыры жалғастығына сенім пайда болады».

Оразақтың бұл сөзі де жиынның негізі мәнін дәл аңғартты. Өйткені кезінде ауылдың жабылғанын көріп, елдің жан-жаққа тарағанына куә болған адамның бүгінгі басқосудан қайтадан бірлік көруі — уақыттың екі шетін жалғағандай еді.

Ел кеткенмен, елдік өлмейді

Жаңадәуірдің кейінгі тағдыры бір күнде шешілген жоқ. Өуелі жұмыс орындары қысқарды, жастар басқа жерлерге кетті, халық сиреді, мектеп жабылды. Бір кезде қатар тұрған шаңырақтардың арасы алыстап, ауылдың күнделікті дауысы біртіндеп бәсеңдеді. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарындағы жаңа қоғамдық қатынастар мен нарықтың қысымы бұл үдерісті одан әрі жеделдетті.

Ақыры 2008 жылы Жаңадәуір елді мекен ретінде таратылды. Ресми құжаттарда тұрақты тұрғындарының саны 50 адамнан кем болған немесе тұрғындары түгел көшіп кеткен елді мекендердің қатарында көрсетіліп, облыстық есептік деректерінен шығарылды.

Құжаттағы бірнеше жолға сыйған бұл шешімнің әр жағында талай адамның тағдыры қалды. Біреудің бала-шағы, біреудің жастық шағы, біреудің еңбек жолы, біреудің ата-анасы мен ата-бабасының ізі қалды.

Сондықтан жаңадәуірліктердің бүгінгі бастамасын осы тұрғыдан бағалау керек.

Қорымды қоршау — сырт көзге қарапайым ғана жұмыс болып көрінуі мүмкін. Бірақ оның астарында туған жерге деген құрмет, ата-баба алдындағы парыз, өткенді ұмытпау, кейінгі ұрпаққа аманат қалдыру деген үлкен ұғым жатыр.

Бұл іске атсалысқан әр азаматтың еңбегі ортақ істің бір бөлшегіне айналады. Қаладағы Аманғали, Нұртуған, Манатбек бастаған азаматтар материал жинақтап, жет-

кізуге көмектесті. Бекболат қатардан табылды. Ауылдағы Нұрлыбек, Мақсұт, Ербол бастаған азаматтар қоршау жұмысын ұйымдастырды. Аманғали мен Зайрулла ағалар өз көмектерін аямады. Бірі малын берді, бірі техникасын ұсынды. Қаражат жинағандар да, зат жеткізгендер де, ауылда жұмыс істегендер де бір мақсатқа қызмет етті.

Жиылған жұртшылық осы істің ұйымдастырылуына бас болып, қаражаттың жиналуы мен нақты жұмсауын үйлестірген, осы ауылдың түлегі,әркез осындай игі істердің бастамашысы болып жүрген Құрапай Мұқашева-ның еңбегін атай келіп, бір ауыздан келепті істегі қалқысыз қызметіне, талмас жігеріне риза болып, баталарын жаудырып жатты.

Бізбен әңгімесінде Құрапайбұл істің басталуына кіндік қаны тамып, құмында ойнап өскен, балалық шағының куәсі болған туған Жаңадәуірге деген сағыныш себеп болған тілге тиек етіп, бұл басқосудың қалай басталғанын былайша жеткізді:

«Бұл іс-шараның басталуына себеп болған — кіндік қанымыз тамып, құмында ойнап өскен, балалық шағымыздың куәсі болған туған жеріміз Жаңадәуірге деген сағыныш. Кезінде қайнаған тіршілігі, ауызбіршілігі мол, төсінде малы жайылған, төрінен қонағы кетпеген, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсете білген ұрпағы бар ел еді. Ал қазір халық жан-жаққа көшіп, мектеп жабылып, тып-тыныш ұйқыда қалған ауыл ғана.

Кім-кімнің де туған жерге деген жүрегі әркез соғып, әркез бұйырып тұрады. Көптен ойда жүрген осы істі қолға алу тамыз айының басында бұйырды. Құрбымының тойында көптен көрмеген ауыл үлкендерін көріп, сағынышым одан сайын артты. Ойымды жинақтап, айна-ламдағы ақылшы ағаларыммен, достарыммен ақылдаса келе, «Жаңадәуірліктер» деген чат ашылды.

Басында жастар болды. Содан кейін үлкен ағаларымызды қостық. Әркім өзінің құрдастарын іздеп, топтың сілтемесін жберіп отырды. Осылайша адам саны екі жүзге жуықтады. Топтың мақсаты — елдегі ата-бабамыз жатқан зираттың айналасын қоршау, құран оқытып, ас беру еді.

Ауызбіршіліктің арқасында қаладан Аманғали аға, Нұртуған аға, Манатбек ағаларымыз бастап, Бекболат құрдасымыз қоштап, материалдар жинақтау, жеткізу жұмыстарын қолға алды. Ауылға жеткен материалдарды күтіп алу Нұрлыбек аға, Мақсұт аға, Ербол ағаларымыздың бастауымен ауылдың бір топ жігіттеріне тапсырылды. Топта ақылдаса келе, қыркүйектің 5-6 күндері қоршау жұмыстары жүргізілді.

Қыркүйектің келесі сенбісінде үлкен ауқымда ас беру жоспарланып, жүзеге асырылды. Көптеген үлкендеріміз жан-жақтан жиналды. Ауа райының қолайсыздығына қарамастан ауыл жастары барлық қажетті заттарды жеткізіп, мал сойып, қазан асып, өз қызметтерін көрсетті. Сол күні Жаңадәуірге қайта ел қонғандай әсер болды.

Осы шараға атсалысқан барлық үлкен-кішіге алғысым шексіз. Мені қолдап жүрген кластарым Ардаққа, Гүлнұрға, Бекболатқа, Досыма ерекше ризамын. Ауылды көшіп кетсе де, осы жайлы табығатта өз кәсібін жасап отырған Аманғали, Зайрулла ағаларыма да алғысымыз шексіз. «Бұл үлкен садақа ғой, менен бір сиыр» деп үлесін қосып, қоршау жұмыстарына техникасын берген осындай жомарт жандардың көмегі біз үшін үлкен демеу болды.

Барлықтарыңызға рахмет. Бұл іс-шара бұнымен тоқтап қалмайды. Ауылдымыздың естеліктерін жинап, музейге қою, кітап шығару, елі де басқа кездесулер ұйымдастыру жоспарда бар. Аты аталмай қалған азаматтар болса, көшіріп өтінімін. Әлі де ауылдағы әсерлі күден араласа алмай жүрмін.

Алла баршаымызға ұзақ ғұмыр беріп, ауызбіршілігімізден айырмасын».

Бұл сөздерде жаңадәуірліктердің бүгінгі мақсаты анық көрінеді. Олар ауылды қайта көшіріп әкелуді емес, ауылдың атын, тарихын, адамдарын, рухын сақтап қалуды көздейді.

Алда ауылдың естеліктерін жинау, музейге қою, кітап шығару, жаңа кездесулер ұйымдастыру жөніндегі жоспардың болуы да осы бастаманың бір күндік шара емес екенін аңғартады. Көзі тірі үлкендердің әңгімесін жазып алу, ауылда туған және еңбек еткен азаматтарды түгендеу, мектепте оқығандарды анықтау, ескі суреттер мен құжаттарды жинау — Жаңадәуір тарихын толықтырудың келесі қадамдары болмақ.

Бір кезде өке шаңырақ көтеріп, ана ошақ жаққан, бала құмында ойнап өскен, мектептен қоңырау үні естілген, еңбек адамдарының маңдай тері сінген Жаңадәуір бүгінде кең даланың бір тыныш нүктесіндегі көрінуі мүмкін. Алайда сол жерде туғандар мен сол елдің тәрбиесін көргендер үшін ол — балалық шақтың мекені ғана емес, ата-бабаның

ізі қалған қасиетті қоныс.

Жуырдағы басқосу осыны көрсетті.

Ауылдың бұрынғы орнында тігілген үлкен палатканың астына жиналған екі жүзге жуық адам — Жаңадәуірдің бүгінгі бейнесі еді. Бір кездері сол жерде тұрған үйлердің орнына адамдар қайта жиналды. Бір кезде мектепте бірге оқығандар, ауылда бірге еңбек еткендердің ұрпағы, алыста жүрген ағайын бір дастарқаннан дәм татты. Өткен күн айтылды, есімдер аталды, естеліктер жаңғырды.

Ең бастысы — елдің бірлігі көрінді.

Кезінде ауылды ұстап тұрған ауызбіршілік бүгін де жоғалмағаны байқалды. Қаладағы азамат пен ауылдағы азаматтың, үлкен мен жастың, әр жерде жүрген ағайынның ортақ іске жұмылуы — соның айғағы.

Мұндай сәтте «Жаңадәуір дәуірейлді» деген сөздің мәні өзгеше сезіледі. Өйткені дәуірлеу дегеніміз — міндетті түрде бұрынғы үйдің қайта салынуы немесе көшеңін қайта жандануы емес. Дәуірлеу — ел жадындағы тарихтың өшпелі, ұрпақтың туған жерін ұмытпауы, ата-баба жатқан жерге құрмет көрсетуі, бір кездері сол жерде өмір сүрген адамдардың есімін кейінгіге жеткізуі.

Жаңадәуірліктер осы жолдың алғашқы қадамын жасады.

Ендігі міндет — сол бастаманы жалғастыру.

Жаңадәуірдің әлі айтылмаған әңгімелері, түгенделмеген адамдары, сақталмаған суреттері, қағазға түспеген естеліктері бар. Оларды жинау — бүгінгі ұрпақтың еншісіндегі іс.

Себебі ауылдың шын тарихы оның құлаған қабырғасында емес, сол жерде өмір сүрген адамдардың жүрегінен сақталады. Жаңадәуірдің үйлері орнында қалмауы мүмкін. Мектебінің есігі қайта ашылмауы мүмкін. Кешесінде бұрынғыдай бала құлксі естілмеуі мүмкін. Бірақ оның ұрпағы барда, оның тарихын іздеген азаматтары барда, бабаларына тағзым етіп, туған жеріне қарайласқан елі барда Жаңадәуірдің ғұмыры жалғаса береді.

* * *

Қауымы кеткенмен, қасиеті кеткен жоқ. Ауылы көшкенмен, аты өшпін жоқ. Уақыт тұрғындарды атамекеннен алыстатқанмен, жүректерінен қашықтаата алмады. Жаңадәуір — енді қартадағы ғана мекен емес. Жаңадәуір — ел жадындағы ауыл.

Егенберлі ӘБДІРАЕВ,
«Жаңалық жаршысы».

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ ӘЙТЕКЕ БИ АУДАНДЫҚ МӘСЛИХАТЫ ШЕШІМ

20__ жылғы «__» _____

№ _____

Темірбек Жүргенов ауылы

ЖОБА

Әйтеке би ауданында жер салығының базалық мөлшерлемелерін жоғарылатуын белгілеу туралы

Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 23 қаңтардағы «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Заңының 6 бабына, 2025 жылғы 18 шілдедегі №214-VIII Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 582 бабына сәйкес, Әйтеке би аудандық мәслихаты **ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:**

1. Жер салығының мөлшерлемелері 2025 жылғы 18 шілдедегі №214-VIII Қазақстан Республикасының Салық кодексінің 577 және 578-баптарында белгіленген жер салығының базалық мөлшерлемелері 50 пайызға артырылсын.

2. Осы шешім 2027 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Әйтеке би аудандық мәслихатының төрағасы Б.Сейлханов.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ ӘЙТЕКЕ БИ АУДАНДЫҚ МӘСЛИХАТЫ ШЕШІМ

20__ жылғы «__» _____

№ _____

Темірбек Жүргенов ауылы

Әйтеке би аудандық мәслихатының кейбір шешімдерінің күші жойылды деп тану туралы

Қазақстан Республикасының «Құқықтық актілер туралы» Заңының 27-бабына сәйкес, Әйтеке би аудандық мәслихаты **ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:**

1. Әйтеке би аудандық мәслихатының келесі шешімдерінің күші жойылды деп танылсын:

1) Әйтеке би аудандық мәслихатының «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін арттыру туралы» 2009 жылғы 21 сәуірдегі №126 шешімі. Ақтөбе облысының Әйтеке би аудандық әділет басқармасында 2009 жылдың 12 мамырда №3-2-80 тіркелді;

2) Әйтеке би ауданы мәслихатының 2017 жылғы 17 ақпандағы №106 «Әйтеке би ауданы мәслихатының 2009 жылғы 21 сәуірдегі №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін арттыру туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы» шешімі. Ақтөбе облысының Әйтеке би аудандық әділет басқармасында 2017 жылғы 14 мамырдағы №5318 тіркелді;

3) Әйтеке би ауданы мәслихатының 2018 жылғы 02 наурыздағы №195 «Әйтеке би ауданы мәслихатының 2009 жылғы 21 сәуірдегі №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін арттыру туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы» шешімі. Ақтөбе облысының Әйтеке би аудандық әділет басқармасында 2018 жылғы 19 наурыздағы №3-2-144 тіркелді;

4) Әйтеке би ауданы мәслихатының 2021 жылғы 10 наурыздағы №19 «Әйтеке би ауданы мәслихатының 2009 жылғы 21 сәуірдегі №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін арттыру туралы» шешіміне өзгерістер енгізу туралы» шешімі. Ақтөбе облысының Әйтеке би аудандық әділет басқармасында 2021 жылғы 15 наурыздағы №8119 тіркелді;

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Әйтеке би аудандық мәслихатының төрағасы Б.Сейлханов.

ОРМАН ҚОРҒАУДЫ ҚАЖЕТ ЕТЕДІ

Орман қорғау – орман қорын тиімді пайдалану, оны молықтыру, өртен, зиянкестерден және аурулардан қорғау, сондай-ақ, ағаш өнімін арттыру шаралары. Орманды алқаптарда - орман қорғау шараларын тиянақты жүргізу үшін орман бірнеше телімдерге бөлінеді де, олардың әрқайсысы бір орманшыға бекітіледі. Орман қорғау жұмысында өртке қарсы шаралардың мұқият орындалуы бақыланады. Орманды рұқсатсыз кеспеу, ағаш дайындаушылар мен шөп шабушылардың, малшылардың, т.б. орман қорын сақтау ережелерін орындалуы қадағаланады. Ауылшаруашылық жерлерде жолдарды құм, шаң басудан қорғайды. Орман халық шаруашылығына қажетті құнды материал-ағаш береді. Ағаш кесу жұмыстары, орман ағаштарының құрамына, жасына байланысты белгіленеді. Бұл жұмыстар ағаштың өсуіне нұқсан келтірмейді тиіс.

Орман қорын өсіру, қорғау және тиімді пайдалану қажет. Орман қорын бүлдірушілер, оған зиян келтірушілер материалдық жауапкершілікке тартылады.

Ж.Муканов,

«Қарабұтақ орман және жануарлар дүниесін қорғау мекемесі» КММ

Комсомол орманшылығы орманшысы.

РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН АКТЮБИНСКАЯ ОБЛАСТЬ АЙТЕКЕБИЙСКИЙ РАЙОННЫЙ МАСЛИХАТ РЕШЕНИЕ

№ _____

от «__» _____ 2026 года

село Темирбека Жургенова

ПРОЕКТ

Об установлении повышении базовых ставок земельного налога в Айтекебийском районе

В соответствии со статьей 6 Закона Республики Казахстан от 23 января 2001 года «О местном государственном управлении и самоуправлении в Республике Казахстан», статьей 582 Налогового кодекса Республики Казахстан от 18 июля 2025 года №214-VIII, Айтекебийский районный маслихат **РЕШИЛ:**

1. Ставки земельного налога повысить на 50 процентов от базовых ставок земельного налога, установленных статьями 577 и 578 Налогового кодекса Республики Казахстан от 18 июля 2025 года №214-VIII.

2. Настоящее решение вводится в действие с 1 января 2027 года и подлежит официальному опубликованию.

Председатель Айтекебийского районного маслихата

Б.Сейлханов.

РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН АКТЮБИНСКАЯ ОБЛАСТЬ АЙТЕКЕБИЙСКИЙ РАЙОННЫЙ МАСЛИХАТ РЕШЕНИЕ

№ _____

от «__» _____ 2026 года

село Темирбека Жургенова

О признании утратившими силу некоторых решений Айтекебийского районного маслихата

В соответствии со статьей 27 Закона Республики Казахстан «О правовых актах», Айтекебийский районный маслихат **РЕШИЛ:**

1. Признать утратившими силу следующие решения Айтекебийского районного маслихата:

1) Решение маслихата Айтекебийского района от 21 апреля 2009 года №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін жоғарылатуын белгілеу туралы». Зарегистрировано Департаментом юстиции Актюбинской области 12 мая 2009 года №3-2-80;

2) Решение маслихата Айтекебийского района от 17 февраля 2017 года №106 «О внесении изменений в решение районного маслихата от 21 апреля 2009 года №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін жоғарылатуын белгілеу туралы». Зарегистрировано Департаментом юстиции Актюбинской области 14 марта 2017 года №5318;

3) Решение маслихата Айтекебийского района от 2 марта 2018 года №195 «О внесении изменений в решение районного маслихата от 21 апреля 2009 года №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін жоғарылатуын белгілеу туралы». Зарегистрировано Управлением юстиции Айтекебийского района Актюбинской области 19 марта 2018 года №3-2-144;

4) Решение маслихата Айтекебийского района от 10 марта 2018 годам №19 «О внесении изменений в решение районного маслихата от 21 апреля 2009 года №126 «Әйтеке би ауданында салық салуды негіздеу мақсатында жерді аймақтарға бөлу және жер салығының базалық мөлшерлемелерін жоғарылатуын белгілеу туралы». Зарегистрировано Департаментом юстиции Актюбинской области 15 марта 2021 года №8119;

2. Настоящее решение вводится в действие по истечении десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования.

Председатель Айтекебийского районного маслихата Б.Сейлханов.

ОРМАН —

ТАБИҒАТТЫҢ АСЫЛ ҚАЗЫНАСЫ

Орман — ауаны тазартады, топырақты эрозиядан қорғайды және көптеген жануарлар мен өсімдіктердің тіршілік ету ортасы болып табылады.

Орман өрттері, заңсыз ағаш кесу, қоқыстың жиналуы, шамадан тыс мал жаю және климаттың өзгеруі орман экожүйесіне кері әсер етеді. Мұндай мәселелердің алдын алу үшін өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтау, ағаштарды заңсыз кесуге жол бермеу, орман аумағын таза ұстау және кешет отырғызу жұмыстарын жүйелі түрде жүргізу қажет.

Орманды қорғау тек мамандардың ғана емес, әрбір адамның жауапкершілігі болуы керек. Табиғатқа демалысқа барған кезде қоқыс қалдырмау, отты қауіпсіз пайдалану, жас ағаштарды сындырмау және қоршаған ортаға ұқыпты қарау — қарапайым болғанымен, маңызды әрекеттер.

Бүгінгі орманды қорғау арқылы біз келешек ұрпаққа таза әрі қолайлы табиғи орта қалдырамыз. Орманның жойылуы табиғи тепе-теңдіктің бұзылуына және жануарлар мен өсімдіктердің кейбір түрлерінің азаюына әкелуі мүмкін.

Сондықтан «Орман — ортақ байлық» қағидасын ұстанып, табиғатты қорғауға әрқайсымыз өз үлесімізді қосымыз қажет.

О.Конырбаев,

«Қарабұтақ орман және жануарлар дүниесін қорғау мекемесі» КММ

Қарабұтақ орманшылығы орманшы.

ЖЫЛЫТУ ПЕШТЕРІН ҚАУІПСІЗ ПАЙДАЛАНАЙЫҚ!

Күзгі-қысқы кезеңде тұрғын үйлерде жылыту пештерін пайдалану артады. Пешті дұрыс пайдаланбау, оның ақаулы болуы немесе түтін мұржасының уақытылы тазаланбауы өрттің шығуына себеп болуы мүмкін.

Осыған байланысты Әйтеке би ауданының Төтенше жағдайлар бөлімі тұрғындарды жылыту пештерін пайдалану кезінде өрт қауіпсіздігі талаптарын қатаң сақтауға шақырады.

Пешті пайдаланар алдында:

- пештің және түтін мұржасының жарамдылығын тексеріңіз;
- жарықтар мен ақауларды уақытылы жөндеңіз;
- түтін мұржасын күйеден тазалаңыз;
- пештің алдындағы жанғыш еденге кемінде 50×70 см металл қаңылтыр орнатыңыз.

Пеш жағу кезінде:

- жанып тұрған пешті қараусыз қалдырмаңыз;
- пешті бұларға тапсырмаңыз;
- бензин, керосин және басқа да тез тұтанатын сұйықтықтарды пайдаланбаңыз;
- пешті шамадан тыс қыздырмаңыз;
- пештің үстінде киім-кешек пен басқа да заттарды келтірмеңіз;
- пештің маңында отын және басқа жанғыш материалдарды сақтамаңыз.

Есте сақтаңыз! Пеш пен түтін мұржасының ақаулы болуы, мұржаны күйеден бітпелі немесе пешті қараусыз қалдыру өртке және көміртегі тотығымен улануға әкелуі мүмкін.

Есте сақтаңыз! Пеш пен түтін мұржасының ақаулы болуы, мұржаның күйемен бітелуі немесе пешті қараусыз қалдыру өртке және көміртегі тотығымен улануға әкелуі мүмкін.

Тұрғын үйге автономды түтін және көміртегі тотығы датчиктерін орнату да қауіптің алдын алудың тиімді жолдарының бірі.

Өрт немесе түтін байқалған жағдайда дереу 101 немесе 112 нөміріне хабарлаңыз!

Әйтеке би ауданының Төтенше жағдайлар бөлімі.

ЖЫЛЫТУ ПЕШТЕРІН ҚАУІПСІЗ ПАЙДАЛАНАЙЫҚ!

Өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтаңыз!

Күзгі-қысқы кезеңде ауа температурасының төмендеуіне байланысты тұрғын үйлерде жылыту пештерін пайдалану артады. Пешті дұрыс пайдаланбау, оның ақаулы болуы немесе түтін мұржасының уақытылы тазаланбауы өрттің шығуына себеп болуы мүмкін. Осыған байланысты Әйтеке би ауданының Төтенше жағдайлар бөлімі тұрғындарды жылыту пештерін пайдалану кезінде өрт қауіпсіздігі талаптарын қатаң сақтауға шақырады.

Пешті пайдаланар алдында:

- ✓ Пештің және түтін мұржасының жарамдылығын тексеріңіз;
- ✓ Жарықтар мен ақауларды уақытылы жөндеңіз;
- ✓ Түтін мұржасын күйеден тазалаңыз;
- ✓ Пештің алдындағы жанғыш еденге кемінде 50×70 см металл қаңылтыр орнатыңыз.

Пешті қараусыз қалдырмаңыз!

Есте сақтаңыз! Пеш пен түтін мұржасының ақаулы болуы, мұржаны күйеден бітпелі немесе пешті қараусыз қалдыру өртке және көміртегі тотығымен улануға әкелуі мүмкін.

Тұрғын үйге автономды түтін және көміртегі тотығы датчиктерін орнату да қауіптің алдын алудың тиімді жолдарының бірі.

Өрт немесе түтін байқалған жағдайда дереу 101 немесе 112 нөміріне хабарлаңыз!

Әйтеке би ауданының Төтенше жағдайлар бөлімі ЕСКЕРТЕДІ:

Пешті дұрыс пайдалану – отбасыңыздың қауіпсіздігінің кепілі!

ХАБАРЛАНДЫРУ

«SM MINERALS» ЖШС

«Бенкала порфирлігі мыс кен қорларын ашық әдіспен өндіруге арналған тау-кен жұмыстарының жоспары (түзету)» жобасы бойынша көшенді экологиялық рұқсат алуға берілген өтінімді негіздейтін құжаттамаға қатысты ашық жиналыс нысанында қоғамдық тыңдаулар өткізілетінін хабарлайды.

Аумағы әсер етуі мүмкін әкімшілік-аумақтық бірліктердің тізбесі: Ақтөбе обл., Әйтеке би ауданы, Сұлукөл а.о., Сұлукөл а. (51°08'01"N, 61°51'48"E).

Учаскенің географиялық координаттары: 1. 51°14'12.1475"N 61°44'44.5813"E; 2. 51°14'13.9256"N 61°47'33.6162"E; 3. 51°12'29.4295"N 61°47'36.3500"E; 4. 51°12'27.6532"N 61°44'47.4213"E.

Қоғамдық тыңдаулар 2026 жылғы 02 қараша сағат 14:00, Ақтөбе обл., Әйтеке би ауданы, Сұлукөл а., Сұлукөл а., көш. Д.Қонаева, 16 (мектеп ғимараты) өтеді. Жеке басыңызды куәландыратын құжатты өзіңізбен бірге алып жүріңіз.

Zoom платформасындағы тыңдауларға қатысу үшін онлайн қосылымға сілтеме: <https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CJqL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsQSO.1>

Конференция идентификаторы: 234 938 7375. Кіру коды: 1ed70s.

Тұтынушы мәліметтері: «SM MINERALS» ЖШС, ҚР Қарағанды қ., Н.Өбдіров даңғылы, 36/3, БСН 160540016184, Бас атқарушы директор: Мухатаев А.З. Байланыстар: тел. 8(7212) 92-27-27, e-mail: SM_MINERALS@mail.ru.

Әзірлеуші туралы мәліметтер: «Eco-Logic» ЖК, ҚР Қарағанды қ., көш. Жамбыл 1, 21. Байланыстар: тел: +7 701 787-26-98, e-mail: dr.hadron@mail.ru.

Қоғамдық тыңдауларға қатысты материалдармен «Қазақстан Республикасының қоршаған ортасы мен табиғи ресурстарының жай-күйі жөніндегі ұлттық деректер қоры» цифрлық жүйесінің «Жарияланған тыңдаулар» бөлімінде (<https://ndbecology.gov.kz/>), сондай-ақ жергілікті атқарушы органның ресми сайтындағы «Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде (<https://www.gov.kz/memleket/entities/aktobe-zher-paidalanuy/activities/8202?lang=ru>) табысуға болады.

Дизайн материалдары туралы қосымша ақпаратты телефон арқылы сұрауға болады: 8 (747) 162-04-65, e-mail: olga_m_2025@inbox.ru.

Барлық ескертулер және/немесе ұсыныстар <https://ndbecology.gov.kz/> сайтында қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқарудың мекенжайы бойынша қабылданады: «Ақтөбе облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ, Ақтөбе обл., Ақтөбе қ., Өбілқайыр хан д. 40. Телефон: 8 (7132) 55-09-30, e-mail: aktobe.uprrp@yandex.kz.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

TOO «SM MINERALS»

сообщает о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания по Материалам к заявке на получение комплексного экологического разрешения по проекту «План горных работ по отработке открытым способом запасов вторичных руд Бенкалинского медно-порфирового месторождения (корректировка)».

Перечень административно-территориальных единиц, на территорию которых может быть оказано воздействие: Актюбинская область, Айтекебийский район, Сулукольский с.о., с.Сулуколь (51°08'01"N, 61°51'48"E).

Географические координаты участка: 1. 51°14'12.1475"N 61°44'44.5813"E; 2. 51°14'13.9256"N 61°47'33.6162"E; 3. 51°12'29.4295"N 61°47'36.3500"E; 4. 51°12'27.6532"N 61°44'47.4213"E.

Общественные слушания состоятся: 02 ноября 2026 года в 14:00, по адресу: Актюбинская область, Айтекебийский район, Сулукольский с.о., с.Сулуколь, ул. Д. Конаева, 16 (здание школы). При себе иметь документ, удостоверяющий личность.

Ссылка на онлайн подключение для участия в слушаниях на платформе Zoom:

<https://us06web.zoom.us/j/2349387375?pwd=CJqL7z9DzLiBOeaM9onUHFFbXGQsQSO.1>

Идентификатор конференции: 234 938 7375. Код доступа: 1ed70s.

Реквизиты заказчика: TOO «SM MINERALS», ПК, г.Караганда, пр. Н.Абдирова, 36/3, БИН 160540016184. Генеральный директор: Мухатаев А.З. Контакты: тел. 8(7212) 92-27-27, e-mail: SM_MINERALS@mail.ru.

Реквизиты разработчика: ИП «Eco-Logic», ПК, г.Караганда, ул. Жамбыла 1, 21. Контакты: тел. +7 701 787-26-98, e-mail: dr.hadron@mail.ru.

С материалами общественных слушаний можно ознакомиться в Цифровой системе «Национальный банк данных о состоянии окружающей среды и природных ресурсов Республики Казахстан» в разделе «Опубликованные слушания» (<https://ndbecology.gov.kz/>), а также на официальном интернет-ресурсе местного исполнительного органа в разделе «Общественные слушания» <https://www.gov.kz/memleket/entities/aktobe-zher-paidalanuy/activities/8202?lang=ru>

Дополнительную информацию по проектному материалу можно запросить по тел. 8 (747) 162-04-65, e-mail: olga_m_2025@inbox.ru.

Все заявления и/или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на сайте <https://ndbecology.gov.kz/>, а также по адресу МИО: ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Актюбинской области», Актюбинская область, г.Актобе, пр.А-билкайыр хана, 40; тел. 8 (7132) 55-09-30, e-mail: aktobe.uprrp@yandex.kz.

Дополнительную информацию по проектному материалу можно запросить по тел. 8 (747) 162-04-65, e-mail: olga_m_2025@inbox.ru.

Все заявления и/или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на сайте <https://ndbecology.gov.kz/>, а также по адресу МИО: ГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Актюбинской области», Актюбинская область, г.Актобе, пр.А-билкайыр хана, 40; тел. 8 (7132) 55-09-30, e-mail: aktobe.uprrp@yandex.kz.

Әйтеке би аудандық ардагерлер кеңесі ауданның білім саласына ерекше еңбек сіңіріп, жаңашылдығымен жарқын істерге бастамашы болған, артында өшпес енеге қалдырған ұлағатты ұстаз, білікті басшы, ғасыр жасаған қадірменді қария

Дандаев Алихан Ұзақұлының өмірден өтуіне байланысты отбасының, тума-туыстарының қайғысына ортақтасып көңіл айтады.

Абыз ағамыздың мәңгілік мекені жұмақ, жаны жәннатта, иманы жолдас болсын.

Меншік иесі: Геннадий СТРУЧКОВ

«Жаңалық жаршысы» аудандық газеті жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің директоры

Газет Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігінің ақпарат және мұрағат агенттігінде 2013 жылы 6 мамырда тіркеліп, №13598-Г куәлігі берілген

Жарияланым авторларының пікірі редакция көзқарасын білдірмейді және қолжазба қайтарылмайды. Жарнама мазмұны үшін жарнама беруші жауапты.

Редактор Егенберлі ӘБДІРАЕВ

Шеф-редактор А.Нұрболұлы
Есепші Бадиғұл Садықова

Газет аптасына бір рет шығады.
Таралымы 792 дана. Тапсырыс №1474
Көлемі 1 баспа табак, индексі 65510